

**MEZŐ FERENC ÉS MEZŐ KATALIN KÖNYVE A KREATIVITÁS
AZONOSÍTÁSÁRÓL ÉS FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEIRŐL
(RECENZIO)**

A recenzió szerzője:

Varga-Csikász Csenge (Drs)
Eszterházy Károly Egyetem

Lektor:

Kormos József (PhD)
Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Kelemen Lajos (PhD)
Okoskocka Kft.

Szerző e-mail címe:

varga.csikasz.csenge@gmail.com

...és további két anonim lektor

Varga-Csikász Csenge (2020): Mező Ferenc és Mező Katalin könyve a kreativitás azonosításáról és fejlesztési lehetőségeiről (recenzió). *OxIPO – interdiszciplináris tudományos folyóirat*, 2020/2, 105–107. doi: 10.35405/OXIPO.2020.2.105

A recenzió alapjául szolgáló mű:

Mező Ferenc és Mező Katalin (2011): *Kreatív és iskolába jár.* K+F Stúdió, Debrecen. pp.152
ISBN 978 963 082 435 4

Kulcsszavak: kreativitás, tehetség, fejlesztés

Diszciplína: pedagógia, pszichológia

Bibliography of the subject of this recension:

Mező, Ferenc & Mező, Katalin (2011): *Kreatív és iskolába jár.* Debrecen (HU): K+F Stúdió Kft.. pp. 152 ISBN 978 963 082 435 4

Keywords: creativity, talent, development

Disciplines: pedagogy, psychology

Dr. Mező Ferenc és Dr. Mező Katalin nemcsak a *Kreatív és iskolába jár!* címmel és témával ösztönöznék minket interaktivitásra, hanem a mű szerzői ajánlásával is: az olvasót a borító hátsó részének tanulmányozását követően cselekvésre, a könyv fellapozására szólítják fel. Könyvük címe a téma megjelölése mellett az alkotópár közös kutatási területét, a kreatív tanulás és tehetséggondozás tárgykörét is mutatja. Szülőknak, pedagógusoknak, oktatási intézményeknek és civil szervezeteknek egyaránt ajánlhatjuk művüket.

A fejezetek nem a hétköznapi, megszokott pedagógiai könyvekhez hasonló módon kezdődnek, hiszen az olvasás adta gondolkodási lehetőségek mellett rögtön „bemelegítő gyakorlatokkal” találkozhatunk. Minden nagyobb rész eleje az olvasót aktivitásra, rendszerezésre készíti és – a humoros és egyben tanulságos feladatok révén – nevetésre is ösztönzi. A fejezeteket pedig a témák közötti kapcsolatháló felvázolását célzó gyakorlatok zárják, melyek a korábbi fejezetek felidézésére, kreatív, produktív átgondolására készítik az Olvasót.

A könyv öt nagy fejezetből áll, ezek:

1. A kreativitás története
2. Kreativitás és tehetség
3. A kreativitás azonosítása
4. A kreativitás fejlesztése
5. Eszköztár

Az alábbiakban e fejezetek tartalmi áttekintése következik.

1. *A kreativitás története* címet kapta az első rész, melyben egy kultúrtörténeti áttekintést kapunk a kreativitás útjáról az őskortól kezdve, Platón arisztokratikus nevelésének fogalmán át, a középkori tehetséggondozást, az újkori eugenetikát érintve napjainkig. Megtudhatjuk, hogyan hatottak az intelligenciakutatások a kreativitáskutatásokra, s ez utóbbi területről Guilford divergens gondolkodással kapcsolatos elméletéről és a Szputnyik-sokk fogalmához köthető három kiemelendő eseményről ismerhetünk meg több tény. A kreativitáskutatás történeti áttekintésére a fejezet végén található zárógyakorlatban maga az Olvasó tehet pontot: szó szerint.

2. *Kreativitás és tehetség*. Kreativitás és/vagy tehetség? Vajon mi hogyan építenénk fel a könyvnek ezt a részét? – teszük fel a kérdést az írók a második fejezet bemelegítő feladatában, mely fejezet e két fogalom meghatározását, a róluk alkotott ismereteink bővítését célozza. Ebben a részben bővebb információkhoz juthatunk a kreativitás természetét, a kreatív környezetet, produktumot, folyamatot és személyt illetően. A könyv írói a tehetség-koncepciók három fajtáját különböztetik meg: szólnak azokról a tehetségdefiníciókról, amelyek a) a kreativitást nem veszik figyelembe; b) a tehetséget a kreativitással azonosítják; és c) a kreativitást a tehetség szükséges, de nem elégséges összetevőjének tekintik. A kreativitást a tehetség komponenseként, területeként értékelő tehetség-koncepciók alfejezet címe tükrözi azt a csoportot, melybe a napjainkban is megje-

lenő koncepciók sokasága beletartozik. Itt a továbbiakban a szerzők által válogatott olyan tehetségmodellekkel találkozhatunk, melyek a kreativitás szerepét emelik ki.

3. *A kreativitás azonosításáról* szóló rész bemelegítő gyakorlata – ami jelen recenzió szerzőjének személyes kedvence – a hangulat és érzelmek észlelés játékkal hívja fel a figyelmet arra, hogyha a személyes-észlelés legegyszerűbb típusában, az érzelmek jól látható arckifejezéseken keresztül történő felismerésében ennyire különbözőek az észleléseink, akkor vajon mennyiben térhetnek el olyan jellemzők beazonosításában, mint a kreativitás. A fejezet két fő vizsgálati témája a kreatív részképességek és az identifikációs módszerek szemügyre vétele. A szerzők arra a következtetésre jutnak, hogy a kreativitás mérésére még mindig nem sikerült elfogadható mérőeszközt kifejleszteni.

4. *A kreativitás fejlesztése* című rész tartalmazza az elemi kreativitásfejlesztő technikák és kreativitásprogramok példatárát, illetve ezek fejlesztését. A fejezet arra sarkallja az Olvasót, hogy ő maguk is, mint a fejlesztéssel foglalkozó személyek – legyen az a pedagógus, pszichológus vagy szülő – kreativitásukat alkalmazva használják fel ezeket a módszereket a gyermek kreativitásának mozgósítására. Az „Egy tipikus »kamasz panasz« elemzése” címmel készült táblázat csak egy azon számtalan érdekesség közül, melyek rö-

tön rabul ejthetik az olvasó (szülő) tekintetét. Itt kerülnek bemutatásra például: Zsolnai József értékközvetítő és képességfejlesztő programja, Mező Ferenc IPOO-modellje, avagy „A tanulási stratégia” tanulásmódszertani program, a Torrance-féle FPS és TCSP programok stb. is.

5. Az *Eszköztár* – mint ahogy azt a neve is sejteti – olyan megfigyelési szempontsorok, becslőskálák, kérdőívek, tesztek, mérőeszközök gyűjtőhelye, melyek a kreativitás vizsgálata során felhasználhatók. A fejezet összefoglalásában a szerzőpáros ismét felhívja a figyelmet arra, hogy legyünk körültekintőek ezen eszközök alkalmazásakor.

Összegezve ez a könyv olyan elméleti és gyakorlati útmutató, mely felfedi az olvasója előtt, hogy milyen ismeretekkel rendelkezzen az a pedagógus, pszichológus vagy szülő, aki a kreativitás fejlesztésével szeretne foglalkozni. Egyben tájékoztatást kapunk a téma kultúrtörténetéről, arról, hogy milyen kapcsolatban áll a tehetséggel a kreativitás és hogyan ismerhetjük fel a kreatív személyt.

Egyszerre módszergyűjtemény és – a Szerzők szavaival élve – *elsősegély csomag* azoknak, akik a kreativitás kutatásának, felfedésének hegyét-völgyét kívánják bejárni: ezen a túrán elindulokat kalauzolja Mező Ferenc és Mező Katalin „Kreatív és iskolába jár!” című munkája.